

نمایندگان محترم باید در خارج آبرو و حیثیات ادارات دولتی را حفظ کنند
نمیشود در هر موقع ادارات دولتی را مورد حمله قرارداد آبروی ادارات آبروی مملکت است.

اینها که از خارج نیامده اند این ادارات مال همین مملکت است و باید آبرو و حیثیات آنها را حفظ کنند و ضمناً اگر معایبی هم دارند بتدریج رفع کرد
یکی دیگر از اعتراضاتی که فرمودند و بنده هم ناچارم بنوبه خودم چند کلمه عرض کنم

این است که آقای آقا سید یعقوب فرمودند که مجلس میتواند در موقع بودجه تمام انتقادات را بکنند و معایب کار را بگویند بنده هم کاملاً با آقا موافقم

ولی در ضمن بودجه در ضمن تصویب لایحه دوازدهم فرق است

بین بودجه و یکدوازدهم بودجه یعنی چه من الآن توضیح میدهم

تا خودتان هم متقاعد شوید بودجه یعنی موسساتی که برای یک سنه در آتی پیش بینی میشود

باین جهت از نقطه نظر حسن و قبح یا از نقطه نظر لزوم با عدم لزوم آن مؤسسه همیشه مقامات صلاحیت دار میتوانند اعمال نظر بکنند و بگویند در این بودجه یعنی در این اعتباراتی که برای آتی میدهم ما این مؤسسه را لازم می دانیم یا لازم نمیدانیم یا اگر فلان اصلاح نشود ما این اعتبار را نمی دهیم

پس جای این مذاکرات در موقعی است که بودجه می آید بمجلس بودجه هم از طرف دولت پیشنهاد شده و کمیسیون بودجه هم باینک جدیدت فوق العاده مشغول رسیدگی است و البته وقت بمجلس آمد آقای آقا سید یعقوب یا آقای کازرونی می توانند با جدیدت و نهایت دقت هر نوع که میلشان است حمله بکنند و اعتراضی بفرمایند

اما بگدوازدهم یعنی چه؟ یعنی تصویب موقتی

یک خرجی که خوب یا بد در سنه گذشته تصویب شده است

پس در اصل مطلب محل کلام نیست ولی نظر باینکه بودجه سنه گذشته بملتی از علل تصویب شده است و بعلاوه کلیه مستخدمین پشت میز نشین نیستند

قشون در سرحد هست پلیس مستحفظ خانهای مردم است و مأمورین امنیه مستحفظ راهها هم هستند

و همچنین سایر مأمورین و مستخدمین بی بضاعت هم هستند

که اگر شما بودجه را تصویب نکنید معنایش این است که آنها باید دو ماه گرسنه باشند و بنده یقین دارم که مجلس شورای

ملی این نظر را ندارد و همیشه میخواهد ترفیه حال مردم را فراهم نماید
همیشه موجبات رفاه و آسایش مستخدمین خود را فراهم کند
بنا بر این در ضمن رسیدگی و رأی دادن به دوازدهم مورد اعتراض بمأمورین مالیه نیست

بلکه این اعتراضات موقعی باید به شود که بودجه ۱۳۰۴ بمجلس آمده باشد و این دو دوازدهم هم یعنی تکرار تصویب همان بودجه که در سال گذشته بتصویب مجلس رسیده است

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

بعضی از نمایندگان - کافی نیست

نایب رئیس - عمده برای رأی کافی نیست مو کول میشود بجلسه آتی که روز سه شنبه خواهد بود و تصور میکنم سه ساعت و نیم قبل از ظهر هم باشد بهتر است

جمعی از نمایندگان - صحیح است

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی

سید محمد تدین
منشی - علی خطیبی
منشی - م شهاب

جلسه ۲۰۹

صورت مشروح مجلس

سه شنبه پنجم آبان ماه

۱۳۰۴ مطابق نهم ربیع الثانی

۱۳۴۴

مجلس تقریباً یکساعت و نیم قبل از ظهر بر ریاست آقای تدین نایب رئیس تشکیل گردید

صورت مجلس یکشنبه سوم آبان ماه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند

نایب رئیس - آقای عدلی (اجازه)

عدلی - قبل از دستور عرض دارم **نایب رئیس** - آقای کاشانی (اجازه)

آقا میرزا سید حسن کاشانی - قبل از دستور عرض دارم

نایب رئیس - آقای نجات (اجازه)

نجات - بنده هم قبل از دستور عرض دارم

نایب رئیس - آقای رضوی (اجازه)

رضوی - بنده قبل از همه برای نطق قبل از دستور اجازه خواستم

نایب رئیس - بترتیبی که اینجا نوشته میشود همانطور بنده میخوانم آقای دامغانی

(اجازه)

دامغانی - قبل از دستور عرض دارم **نایب رئیس** - آقای سلطانی (اجازه)

سلطانی - عرضی ندارم **نایب رئیس** - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - در صورت مجلس آقای عباس میرزا را غائب بی اجازه نوشته اند خواستم تذکر بدهم که در مجلس راپرت کمیسیون رد شد پس باید ایشان غایب با اجازه نوشته شوند

نایب رئیس - اصلاح می شود دیگر نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست

(اظهاری نشد)

نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد - آقای عدلی (اجازه)

عدلی - از اداره تلگراف یک کاغذی بوزارت مالیه سابقاً نوشته شده است

راجع بتکلیف نمایندگان که مستخدم در ادارات با مستخدمینی که بعد نماینده می شوند

آن کاغذ را ما ندیدیم بعد جوابی از وزارت مالیه با اداره تلگراف نوشته اند و متعذراً مال کرده اند

آن را و سایر وزارت خانهها هم فرستاده اند ضمناً سواد آن را هم بمجلس فرستاده اند و وزیر مالیه تقاضا کرده است که آن سواد به نمایندگان هم داده شود از مقام ریاست این کاغذ فرستاده شده است به کمیسیون قانون استخدام کشوری در کمیسیون مواد آن را مطرح کرده و بدیند این جوابی که نوشته اند بکلی مخالف با قانون انتخابات و با قانون استخدام کشوری است

این بود که یک جوابی از کمیسیون نوشته شد بمقام ریاست که باین کاغذ وزارت مالیه جواب نوشته شود و ایراداتی که کمیسیون باین کاغذ داشت آنجا شرح داده شده

از مقام ریاست جواب داده اند که معمول نیست به وزارت جواب نوشته شود و منوط با اجازه مجلس است

چون این جواب وزارت مالیه با حقوق آقایانی که مستخدم بوده اند در ادارات و حالا نماینده شده اند یا بعد نماینده خواهند شد مخالف است و حقوق آنها را پامال خواهد کرد

لذا بنده استدعا میکنم اگر آقایان اجازه بفرمایند این کاغذ وزارت مالیه و جوابی که تهیه شده در مجلس قرائت شود آن وقت اگر تصویب شد به وزارت مالیه فرستاده شود و الا همان قرائت این جا کافی خواهد بود که جواب آن کاغذ باشد

نایب رئیس - بنده تصور میکنم اگر آقایان بخواهند در مجلس مطرح شود باید قبلاً طبع و توزیع شده و در دستور معین شود
آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - حتی الامکان آقایان بایستی رعایت اصول را بکنند یک مورد بخصوص را اولاً اینک بنظرشان فواید آنی هم داشته باشد بایستی در نظر بگیرند و یک فواید اصولی و یک نکات و فلسفه های کلی را از نظر دور نکنند قرائت یک خط از طرف یک کمیسیون در مجلس شورای ملی و بعد مطرح کردنش اولاً در قانون و نظامنامه داخلی همچو امری بیش بینی نشده و اگر خطی است راجع به کمیسیون عرایض است و باید با آنجا برود و اگر آن خط باید در مجلس قرائت شود از طرف کمیسیون عرایض بایستی رأی بدهند که در مجلس قرائت شود و در هر صورت یک همچو سابقه در مجلس نباید گذارده شود از اینجهت بنده با قرائتش هم مخالفم

شیروانی - بنده یک عرض نظامنامه دارم

نایب رئیس - بفرمائید
شیروانی - تصور میکنم آقای کازرونی یک قدری این جا توجه بنظامنامه فرمودند هیئت رئیسه این موضوع را مراجعه داده است به کمیسیون مخصوص خودش یک موضوعی است از طرف دولت آمده است به مجلس و هیئت رئیسه این موضوع را مراجعه داده است به کمیسیون مربوطه به خودش کمیسیون هم راپرت خودش را به مجلس تقدیم میکنند اصلاً نباید در این باب مذاکره شود راپرت این کمیسیون هم مثل سایر راپرتها باید در مجلس قرائت شود

بنده اولاً مستخدم دولت نیستم و برای سوابق خدمت خودم هم نیستم بنده هم یکی هستم مثل آقای آقا سید یعقوب و آقای کازرونی دارای شغل آزاد ولی کارهای مجلس بایستی مطابق نظامنامه بشود این موضوع چون به کمیسیون مربوطه خودش مراجعه شده کمیسیون حق دارد مطابق مواد نظامنامه راپرت خودش را بدهد نایب رئیس - چون بعنوان راپرت شقایق تصدیق می فرمائید کافی نیست بعضی از نمایندگان طبع و توزیع شود

نایب رئیس - آقای کاشانی (اجازه)

آقا میرزا سید حسن کاشانی - خاطر آقایان محترم مسبوق است که چندی قبل از این در باب راه کاشان در اینجاست که شد و هفتاد و پنج نفر از نمایندگان محترم پیشنهاد بمقام ریاست را امضا کردند که

بدولت تذکر داده شود راه را تعمیر کنند دولت هم تصویب نمود که راه تعمیر شود بشرط اینکه مفتش و مهندس برود و بازدید کنند مخارجش را و به دولت تذکر بدهند و مخارجش را معین کنند دولت مهندس فرستاد سی و پنج هزار تومان خرجش را بازدید کردند بعد نوشتند بنده که تصویب اینطور شده که سی و پنج هزار تومان را باید اهالی کاشان قرض بدهند که ما مشغول ساختن شویم بنده هم نوشتم بکاشان وجوابهایی از آنجا آمده که برای آن ها امکان ندارد این وجه را تهیه کنند و بدولت قرض بدهند بواسطه تغییر راه حقیقه یک ذات و یک فقر و فاقه ای بر اهالی کاشان روی داده است که زبان از گفتنش عاجز است چون دولت اساساً خودش حاضر شده است که راه را دایر کند و تصویب نامه هم صادر کرده است نهایت برای مخارجش گفته اند پول نداریم اهالی کاشان پول قرض بدهند سه ساله بهشان پس میدهیم حالاً که امکان ندارد برای اهالی خوبست بدولت تذکر داده شود که این پول را از جای دیگر تهیه کنند و خرج تعمیر آن بکنند و مشغول ساختن شوند این است بنده بمقام ریاست پیشنهاد کرده ام که بدولت تذکر داده شود و این وجه را از محل دیگر قرض کنند و راه را بسازد موضوع دیگر مسئله ارزاق کاشان است کاشان وقتیکه آفت نبود سالی شش ماه بیشتر آذوقه نداشت امسال که زراعتش هم بکلی از بین رفته و از اول سال آذوقه نداشتند اینجا بدولت اظهار شد که ماهی هزار خروار جنس برای کاشان تخصیص دهند از محل هائی که جنس برای طهران حمل میکنند در عوض یک رئیس ارزاق فرستادند بکاشان که برود ارزاق آنجا را تأمین کند ولی اعتبار باو ندارند بعد بزحماتی اعتبار سیصد بار شتر دادند که حمل کنند بعد گفتند وسایل نقلیه نیست اهالی خود کاشان سیصد شتر تهیه کردند فرستادند بطرف گلیایگان و خمین و محلات بعد از چندی قریب پنجاه شصت شتر وارد کاشان شد آن هم بارنامه بطهران داشت و فراراً به آنجا آمده بود سیصد شتر را میگرفتند و برای طهران جنس بار می کنند جو در کاشان خرواری ده تومان بود

وقتیکه این رئیس ارزاق می رود می شود خروار سی تومان پیدا نمی شود گندمش هم می شود خرواری چهل تومان آن هم پیدا نمی شود در این خصوص هم بمقام ریاست پیشنهاد شده که بدولت تذکر داده شود اقلاً ماهی هزار خرواری که آنجا لازم دارد اداره ارزاق طهران اجازه بدهد بکاشان حمل شود که تنگی و عسرت رفع شود جمعی از نمایندگان - دستور نایب رئیس - وارد دستور شویم؟ جمعی از نمایندگان - بلی نجات - بنده اخطار نظامنامه ای دارم نایب رئیس - راجع به چه چیز؟ نجات - راجع بکمسیون عرایض که که دوماده از قانون را نقض کرده نایب رئیس - اخطار نظامنامه ای در صورتی است که انحراف از نظامنامه در جلسه رسمی بشود نجات - بنده تصور میکنم این برخلاف قانونست نایب رئیس - اخطار از طرف نمایندگان نسبت بان شخص است که از طرف آقایان اینجا خدمتگداری میکنند اخطار بنده میکنند؟ نجات - عرض میکنم برخلاف نظامنامه داخلی عمل شده نایب رئیس - خارج از موضوعست چندین خبر از کمسیون عرایض و مرخصی راجع به مرخصی آقایان رسیده است و چون آقایان اهتمام دارند که زودتر بعرض مجلس برسد قرائت میشود اول راجع بتقاضای سه ماهه مرخصی شاهزاده محمد هاشم میرزا است کمسیون به هیچ وجه اظهار عقیده ننکرده است و موکول به رأی مجلس کرده است (خبر کمسیون به شرح ذیل قرائت شد) آقا محمد هاشم میرزا (افسر) نماینده محترم تقاضای سه ماه مرخصی از تاریخ حرکت نموده اند با اینکه از آغاز مجلس تقاضائی نموده اند نظر باینکه جمعی از نمایندگان محترم تقاضای سه ماه مرخصی نموده و این موضوع اکثریت مجلس را تهدید مینماید کمسیون از اظهار عقیده خودداری میکند موکول به رأی مجلس میدارد نایب رئیس - سابقاً معمول بوده است که کمسیون بطور صریح عقیده خودش را می نوشته است و این طریق سابقه نداشته است حاج حسن آقا ملک - ماده صد و هجده نظامنامه داخلی قرائت شود (بشرح ذیل خوانده شد) ماده ۱۱۸ - در موقعیکه مرخصی خواسته میشود بکمسیون مخصوص مرخصی

رجوع شده و کمسیون مزبوره رأی خود را میدهد رئیس - در موقعیکه استدعای مرخصی را به مجلس عرضه می دارد رأی کمسیون را هم در باب هر یک از آن ها اظهار می دارد نایب رئیس - بنده عرض کردم سابقه نداشته است ولی ممکن است این اظهار کمسیون را سابقه قرار داده آقای افسر - (اجازه) افسر - اساساً خود سکوت بمنزله رأی است اظهار بی رأیی ننکرده است رأیش را موکول کرده است بمجلس و این هم سابقه داشته است چنانکه کمسیون انتخابات ۱۳۲۷ راجع بانتخاب مستقیم و غیر مستقیم بمجلس موکول کرده بود و همینطور در دوره چهارم هم سابقه دارد گاهی یک مطلبی است که کمسیون نمی تواند رأی بدهد دیروز بیست فقره مرخصی برای آقایان که هر کدام هفت ماه و هشت ماه اجازه خواسته بودند تصویب شده بود آنوقت کمسیون مرخصی بنده را که یک روز نیم ساعت دیر نیامده ام البته نتوانسته رد بکنند موکول کرده به رأی مجلس نایب رئیس - آقای کلارونی (اجاره) کلارونی - بنده استدعا می کنم حتی الامکان آقایان خودداری کنند که در اطراف یک مطلب خیلی واضح و روشنی اینقدر مذاکره نشود کمسیون رأی خودش را اظهار می کند یعنی یا رد می کند یا قبول میکند دیگر حد وسط ندارد اینکه کمسیون احاله می دهد برای مجلس البته به رأی مجلس هست فرضاً کمسیون رد کرد مجلس رد آنرا رد میکند یا قبول کرد مجلس قبول آنرا رد میکند کمسیون که نباید برای مجلس تکلیف معین کند فقط باید رأی خودش را نفیاً یا اثباتاً پس از آنکه عذر طرف را دید اظهار کند در اینجا اظهار عقیده نشده می گوید من احاله میدهم بمجلس مجلس البته مختار است محتاج به گفته ایشان نیست بنده عقیده ام این است که نباید این سابقه در مجلس گذاشته شود باید این خبر بر گردد بکمسیون و کمسیون رأی خودش را نفیاً یا اثباتاً صراحتاً اظهار کند بعد به مجلس بیاید جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است نایب رئیس - رأی می گیریم باینکه

بر گردد بکه - بیون - آقای افسر - (اجازه) افسر - اگر بنا شد یک کمسیون نتوانست در یک مسئله تصمیم بگیرد می فرمائید این مطلب لاینحل بماند؟ و دیگر مجلس شورای ملی نمی تواند آنرا حل کند؟ اگر کمسیون نفیاً یا اثباتاً بالاخره رأی نداشت آخرین علاج چه خواهد بود؟ پس باید در مجلس یک ترتیبی باشد که مسائل لاینحل نماند! سه ماه است بنده اجازه خواسته ام و هنوز کمسیون نتوانسته است رأی بدهد؟ پس چه باید کرد؟ نایب رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت می شود و رأی گرفته می شود (بشرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که این خبر به کمسیون عودت داده شود ناصر ندامانی زعیم - بنده اخطار نظامنامه ای دارم نایب رئیس - بفرمائید زعیم - اخطار بنده متوجه قسمت اخیر ماده ۱۱۸ است می نویسد رئیس در موقعیکه استدعای مرخصی را مجلس عرضه میدارد رأی کمسیون را هم در باب هر یک از آنها باید اظهار بکنند و چون کمسیون اظهار رأی ننکرده رئیس نمی تواند در این موضوع اظهاری بکند و اصلاً در این موضوع نمی توان صحبت کرد باین جهت بنده مخالف این پیشنهادم و نیابستی این مسئله در مجلس مطرح شود نایب رئیس - رأی می گیریم به این پیشنهاد آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) نایب رئیس - تصویب شد یک خبر دیگر است راجع به مرخصی آقای شوشتری آن هم چون موکول به رأی مجلس است بر می گردد به کمسیون خبر دیگر راجع بتقاضای مرخصی چهار ماهه آقای فتح الله خان کبر است کمسیون هم تصویب کرده است (بشرح ذیل قرائت شد) آقای فتح الله خان (اکبر) - نماینده محترم نظر بکسالت مزاج و اجبار بمسافرت اروپا برای استعلاج تقاضای چهار ماه مرخصی نمود اند از ابتداء شهریور الی آخر آذر کمسیون تصویب می ماند چهار ماه مرقومه را غایب مجاز باشند نایب رئیس - آقای حائریزاده (اجازه)

جائز برآید - بنده مطابق اصولی که جلسه سابق مخالف بودم حالاهم مخالف هستم دیگر عرضی ندارم .

نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - مخالفم

نایب رئیس - آقای بیات (اجازه)

بیات - مخالفم

نایب رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده موافقم چون چشمان درد میکند و رفته اند حالا باید اجازه داده شود .

اما در خصوص حقوقشان میخواستم عرض کنم که گویا ایشان حقوقشان از کتابخانه مجلس تفریض کرده اند بنده هم آن ساعتی که اجازه خواستم به قصد این که ایشان حقوقشان را تفریض کرده اند خواستم موافقت بکنم ولی نمیدانم فراموش کرده اند که در راپورت نوشته اند یا در حقیقت اینطور نبوده ؟ اگر فراموش شده و ایشان حقوقشان را داده اند بکتابخانه بنده موافقم و اگر نداده اند مخالف هستم

شوشری مخبر کمیسیون عریضی

اولا در تقاضای ایشان همچو چیزی تصریح نشده بود و دیگر این که آقای فتح الله خان اکبر مریض شدند و مجبور شدند بسافرت از نقطه نظر اینکه مجبور بودند و کسالت ایشان فوق العاده بود .

از این جهت کمیسیون تصویب کرده حال دیگر بسته برای آقایان است

نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - بنده مخالفم از نقطه نظر مخالفت با مرخصی ایشان نبود چون میدانم مریض هستند ولی از نقطه نظر این بود که چون ایشان احتیاجی ندارند خوبست حقوقشان را به کتابخانه مجلس واگذار کنند .

نایب رئیس - چون ایشان حاضر نیستند نمیتوان از طرف ایشان وکالت کرد برای میگیریم به مرخصی چهار ماهه آقای فتح الله خان اکبر آقایان تصویب میکنند قیام بفرمایند (اكثر برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد . خرید دیگر راجع به مرخصی شان زده آقای میرزا صادق خان اکبر است کمیسیون هم تصویب کرده . (راپورت مزبور نیز بشرح ذیل قرائت شد)

آقای میرزا صادق خان (اکبر) نماینده محترم تقاضای شان زده روز مرخصی از اول تیرماه نموده کمیسیون تصویب مینماید که از

اول تیرماه لغایت شانزده روز غائب مجاز باشند .

نایب رئیس - آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند (اكثر برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد . خبر دیگر راجع به مرخصی چهل و چهار روزه آقای عبدالله خان معتمد . کمیسیون هم تصویب کرده (بعضی ذیل خوانده شد)

آقای میرزا عبدالله خان (معتمد) نماینده محترم بعلمت موجهی تقاضای چهل و چهار روز تمدید مرخصی از بیستم شهریور نموده اند .

کمیسیون تصویب مینماید که از بیستم شهریور لغایت سوم آبان غائب مجاز باشند .

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده اگر چه هر قدر حرف میزنم باز آن عقاید آزادیخواهی خود مرا از دست نمیدهم .

معلوم است یک مجلس که این طور باشد بفتح الله خان اکبر چهار ماه اجازه میدهد ولی یک و کبلی که دو ماه اجازه میخواهد رد می شود .

در اینجا آقای عبدالله خان معتمد سه ماه مرخصی گرفتند و مرخصیشان تمام شد حالا دو ماه دیگر هم مرخصی بایشان داده می شود .

بنده میخواهم عرض کنم اگر بنا است اجازه بدهید بدهم و اگر نماند باید نظامنامه مجلس نسبت تمام و کلا علی السویه باشد .

اساساً بنده مخالفم باین که در هر سالی بیشتر از یک ماه اجازه داده میشود حالا این دوره گذشته است اما امیدواریم اخلاف ما که می آیند در نظامنامه داخلی یک ترتیبی بکنند .

مثل اعضاء ادارات که سالی یکبار مرخصی باشد که لااقل نسبت به هم مساوی باشد .

آقای افسر سه ماه اجازه میخواهند نمیدهند اما به آقای فتح الله خان اکبر چهار ماه اجازه داده اند در صورتی که سه ماه سابق اجازه داشته دو ماه هم سال قبل .

مملکت مملکت مشروطه است قانون اساسی و نظامنامه باید نسبت به اعلی السویه باشد این بود ملاحظاتی که به عرض مجلس رساندم امیدوارم آبروح ملیت و آزادیخواهی عقیده مرا تقویت کند .

نایب رئیس - ولی ایشان مخالف هم نبودند . آقا سید یعقوب - خیلی شدید هم مخالف بودم

نایب رئیس - آقای میرزائی (اجازه)

میرزائی - بنده هم آنچه گوش دادم دیدم ایشان باین راپورت بخصوص مخالفتی نفرمودند .

همه آقایان مستحضرند که آقای میرزا عبدالله خان معتمد مریض بوده و بواسطه مرض تمهیل مرخصی کرده و بارویا رفتند و پس از معالجه هم مراجعت فرمودند و یک خصوصیتی هم نداشت که نسبت باین راپورت مخالفت بکنند و چنانچه بسایر راپورت های داده شد نسبت باین راپورت هم باید برای داده شود .

نایب رئیس - رأی میگیریم به مرخصی چهل و چهار روزه آقای معتمد . آقایانیکه موافقت قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد . یک راپورت دیگری است راجع به مرخصی دو ماهه آقای آقارضا تجدد (بشرح ذیل خوانده شد)

آقای آقارضا (تجدد) نماینده محترم تقاضای دو ماه مرخصی از دهم شهریور تا اول تیرماه غائب مجاز باشد

نایب رئیس - آقای دستغیب (اجازه)

دستغیب - موافقم

نایب رئیس - آقای دادگر

دادگر - موافقم

نایب رئیس - رأی میگیریم به مرخصی دو ماهه آقای تجدد آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند (اكثر نمایندگان قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد .

است آقای کازرونی

بعضی از نمایندگان مذاکرات کافی شد .

نایب رئیس - چون عده برای رای کافی نبود رأی بکفایت مذاکرات گرفته نشد . کازرونی استدعا میکند از آقایانیکه اظهار می کنند مذاکرات کافی است را اظهار کنند .

بنده در جلسه گذشته راجع باین لایحه یعنی اجازه پرداخت دو دوازدهم مخالفت خود را عرض کردم امروز هم باز بقدری که بتوانم تا اندازه که اسباب کسالت آقایان محترم نشود دلائل مخالفت خود را عرض می کنم

جلسه گذشته بعضی اظهار کردند اظهاراتی که ما می شنیدیم بایستی راجع ببودجه باشد و یک دوازدهم و دو دوازدهم راجع ببودجه نیست

بنده عرض میکنم مگر دو دوازدهم دو قسمت از دوازدهم است یک بودجه نیست که

بر طبق آن پرداخته می شود و آری باین بولی که پرداخته میشود از همان عایدی نیست که بقصد بند ه اکثرش برخلاف قانون گرفته می شود و برخلاف قانون هم داده می شود بنده اطلاع دارم باشخصی که ذیحق هستند داده نمی شود و به بسیاری اشخاص که حق ندارند داده می شود مگر این بولی که از مردم گرفته میشود و به بعضی داده میشود و بعضی داده نمیشود بودجه نیست ؟ الان دو سال است که بودجه ما یک دوازدهم و دو دوازدهم است و بالاخره بودجه همین بولی است که گرفته میشود و پرداخت میشود .

مادر این مجلس گذرانیدیم که باید اشل باصلاح آقایان یعنی حق اولی که پرداخته میشود و دو تومان باشد و این مبلغ بطور اعلی و اکمل در مالیه داده میشود ولی در غیر مالیه یعنی در پست و تلگراف و در وزارت داخله و سایر وزارتخانهها اینطور نیست و این ترتیب هم در مرکز در مرتب و منظر خودتان است

ممکن است تشریف ببرید در وزارت پست و سایر وزارتخانهها به بنیاد اگر در دروغ میگویم بگوئید نماینده ملت در مجلس شورای ملی پست تربیون چرادروغ گفتی . و اگر راست میگویم پس این چه ترتیبی است این راجع به مرکز است . اما در ولایات اشخاصی که ده دوازده سال خدمت کرده اند ماهی هشت تومان و دوازده تومان و شانزده تومان و بیست تومان و بیست و چهار تومان حقوق میدهند و دو تومان که مجلس تصویب کرده است نمی دهند مگر در یک صورت آنهم وقتی بغواهند یک هوجی موجهی را از مرکز بفرستند به یک ولایتی برای تیبانی یا ضابطی ماهی ۵۰ تومان یا شصت تومان حقوق میدهند فلان قدر برای گرما برای سرما برای رختخواب برای همه چیز باید منظور شود .

اما اشخاص مجلی بدبخت آنها از این حقوقها نباید بهره مند شوند همه آقایان اطلاع دارند که من بیجا عرض نمیکنم .

یک مشت حمال بیچاره بدبخت در اداره نواقص خدمت کرده اند حقوقشان معطل است و هر وقت مطالبه میکنند میگوبند بگذارید بودجه بگذرد آن وقت میدهم اما بروید در مالیه به بنیاد اشخاصی را کثرت میکنند به ماهی صد تومان صد پنجاه تومان و میگویند این شخص تخصص دارد برای زنک زدن .

این یکی تخصص دارد برای در باز کردن یا حرف زدن اما حقوق اشخاصی که برای دولت خدمت کرده اند چه وقت باید پرداخته شود ؟

وقتی که بودجه از تصویب مجلس بگذرد ما که بودجه را بطوریکه دوازدهم

و دو دوازدهم تصویب کردیم و تمام شد و رفت

بعلاوه بنده حسن میکنم که در وزارت مالیه مسیون امریکائی هم مظلوم واقع شده اند و اینها هم می بینند یک تیبانی فیما بین اعضا شد که همه صدق و مؤید هم هستند بهر جا رجوع شود

شود می بینند که برگشتش همین است آنها هم مجبور می شوند که با ادارات جزء ارجاع بکنند و بالاخره تمام قوانین مملکتی برای آن فراموش و مأمور آخری است هر چه او میگوید باید عمل شود .

مثلا یک مأموری که متهم شده به نود هزار تومان کسر یا اختلاس می آید این جا برای معاکه بدی العموم هم در اداره معاکات بیست و چهار ماده بر علیه اشقامه میکند یک مرتبه بطور تفسیر رای داده می شود بر لاش رئیس مافوق میگوید اما در مقابل این دعوی شما دلائلی هم بگوئید که چه بوده است ابتدا جواب نمی دهند یا دیگری که متهم بوده و محکوم میشود بزرگتری باو داده می شود .

سیار خوب این نسبت بمأمورینی است که در مواقع یک عناصر معصومی هستند و اگر نسبتی هم با نهاد داده شود بعنوان خطا محال بر گردیم به ملت بدبخت و مردم بیچاره الا کسان را ضابطی کنند جریمه شان میکنند .

من نمیدانم واله چه بگویم . آخرین چه معالمانی است که با مردم میکنند بعنوان سرخری از آنها پول میگیرند سر قاطری میگیرند سر آدمی میگیرند . علف چری میگیرند .

املاکی که پدید آید از این صد سال قبل در دست مردم است میگیرند و میگویند آقا سنتد رابیاور ببینیم از روی چه مدرک تو مالک شده من نمیدانم این قانون از کجای دنیا آمده است !

من مالک و متصرفم از پدرم از پدرش من ارث رسیده است می گویند خیر این یک قانون تازه است که ما آورده ایم و بالاخره شخص متصرف باید سند بر مالکیت خودش ارائه بدهد چه باید کرد ؟

بنده عرض میکنم سقد هم نشان می دهد . سند که نشان داد یک عنوان دیگری پیدا میشود یعنی میگویند توی یک کتابی نوشته است سعد آباد ملک دولت است .

میگوید شاید یک سعد آباد دیگری باشد آن وقت بمجرا دینیکه بدبختانه هم این ملک من سعد آباد شده با اینکه سند در دست دارد مال دولت است ؟ حالا که با روند معاکه کنند بکی شکایت کنند ملجاء کجاست .

یکی از نمایندگان - بخدا

کازرونی - البته خدا منتهم جبار است و همه طور میکند . یعنی مجازات و مکافات هست . نه اینکه نیست . او وظیفه ما هم این است که تا ناجان داریم بگوئیم قدرت در دست ما است .

اینجا چه حرفی است . این بواسطه مسامحه ماهاست که اینها این عملیات را می کنند و از حقوق خودشان تجاوز میکنند و الا چه حق دارند و بالاخره بنده عقیده ندارم باستثنای حقوق اشخاصی که ضعیف هستند از قبیل سرباز - آژان - ثبات - ضابطه کسان دیگر حقوق داده شود مگر این عریضی را که من کردم تکالیفش همین شود .

نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - فلسفه اینست که آقایان نمایندگان در موضوع بودجه نمیتوانند عقاید خودشان را اظهار کنند از این نقطه نظر است که بودجه می آید به مجلس شاید برای یک تاسیسات جدیدی باشد و برای یک ادارات جدیدی باشد و از نقطه نظر اینکه آقایان تاسیسات لازم است یا نه آقایان و کلا باید مذاکرت مفصلی بفرمایند .

ولی این دو دوازدهم مربوط است به بودجه که سینه سابق عیناً تصویب شده است که یک مبلغ معینی در ماهه مخارج ادارات کشوری و لشکری برسد و حالا که این دو دوازدهم پیش نهاد شده است عین همان مبلغ است چیزی بر آن اضافه نشده است این بودجه حاضر یک تاسیسات جدیدی را متضمن است و البته در کمیسیون بودجه بایستی امان نظر و دودت کامل در ارقام جزء و کلش بشود تمام جزئیاتش را ببینند و باین مناسبت هنوز ممکن نشده است بمجلس بیاید

بنده تصور نمیکنم تقصیری متوجه اعضاء و اجزاء ادارات باشد چه اشخاص جز نشان وجه اشخاص کلشان البته هر کسی بقدری که زحمت میکشد حقوق میگیرد و اگر بنا شود یک جریمه متوجه اشخاصی بشود که هیچ مربوط به آنها نیست بنده گمان میکنم که مانع ایندگان بیشتر سزاوار باشیم که حقوق ما را ندهند تا وقتیکه بودجه بگذرد

ولی این منطقی نیست البته بایستی یک قوانینی که مجلس می آید در خودش راطی کند و اگر بکمیسیون می رود در آنجا مطالباتش کامل شود و بعد بیاید بمجلس و مطرح شود

البته آقایان تصدیق میفرمایند که باید این مقدمات طی شود و گمان نمیکنم کسی مقصر باشد و این فرمایشاتی که آقایان فرمودند راجع بمالیه و راجع باینکه یک اجازات و تعدیاتی در ولایات می شود

بنده گمان میکنم که هیچ مربوط باین نیست که همان حقوق یک نفر مستخدم پست و تلگرافی را که آقا تصدیق می فرمایند که متراز سی و دو و تومان است بجرم اینکه

از طرف مأمورین مالیه اجاعاف شده نگاه داشت و ندارد به آنها گفت ما این دو ماه حقوق شما را هم می دهیم برای اینکه از طرف مأمورین مالیه اجاعاف شده بنده تصور میکنم راه عمل را اگر در نظر بگیریم برای اقدام بهر کاری بهتر میتوانیم بیشتر وقت کنیم .

اگر آقا نظریاتی راجع ببودجه دارند ممکن است بکمیسیون بودجه پیشنهاد بدهند و اگر هم شکایاتی از مأمورین مالیه دارند ممکن است بقاماتی که مقتضی است مراجعه بفرمایند و مربوط بود دوازدهم نیست .

(جمعی از نمایندگان) مذاکرات کافی است .

نایب رئیس - رأی میگیریم به ماده واحد با ورقه . ورقه سفید علامت قبول .

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده و نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

ورقه سفید ۷ کبود ۱

نایب رئیس - عده حاضر ۹۰ با اکثریت ۷۵ رأی تصویب شد (اسامی موافقین)

آقایان . حسین خان بیرنیا . میرزا حسن خان بیرنیا . ابوالحسن خان بیرنیا . آقا شیخ هادی یزدی . انشار . تقی زاده . میرزا بداله خان نظامی . میرزا محمود خان وحید . مفتی . عصر انقلاب . میرزا اسمعیل خان اصانلو . حاج میرزا احمد . خان اتابکی . میرزا عبدالله خان معتمد . حاج میرزا اسدالله خان کردستانی . میرزا حبیب اله خان شادلو . فتح اله میرزا هرمزی . میرزا محمدخان معظمی . سیف اله خان . اسکندری . ارباب کبشرو شاهرخ . میرزا عبدالله یاسائی . اسمعیل خان قشقای . میرزا رضاخان حکمت . محمد هاشم میرزا افسر . محمدولی میرزا فیروز . سهراب زاده . آقا شیخ جلال . آقا سید ابوالفتح . حاج آقا اسمعیل هراقی . حیدرقلی میرزا . حشمتی دامغانی . داکتر آقایان . آقا سید جواد محقق میرزا جوادخان امامی . حبیب اله خان کمالوند . آقا سید محمدعلی شوشتری . اخگر . آقا میرزا حسینخان دادگر . میرزائی . لطف اله خان لبقوانی . آقا سید ابراهیم ضیاء . داکتر ضیائی . حاج حسن آقا ملک . آشتیانی . آقا سید یعقوب . نجابت . اکبر میرزا . هانم معظلی . آقا سید حسن کاشانی . آقا سید علاء الدین بهبهانی . دولت آبادی . کی استوان . آقا میرزا علیخان خطیبی . میرزا صادق خان اکبر . میرزا یوسف خان عدل . یحیی خان . زنگنه . علانی . دستغیب . آقا سید محمد . تدین . داکتر محمدخان مصدق . شریعت زاده . محمد ولی خان اسکندری . داکتر حسینخان بهرامی . میرزا سلیم خان ایزدی . صدرائی زاهدی . مرتضی قلیخان بیات . حاج آقا رضارفعی . حاج شیخ عبدالرحمن . داکتر .

امیرخان اعلام . حاج میرزا علی رضا . آقا شیخ محمد علی طهرانی . طباطبائی . دیبا . سلطان ابراهیم خان انجمنی . آقا سید عبدالعزیز صدر

ورقه کبود علامت رد کازرونی

نایب رئیس - جزء دستور سابق لایحه اعطای قرضه های فلاحی هم بود .

میرزائی - بنده پیشنهاد میکنم تنفس بفرمایند

نایب رئیس - آقای میرزائی (اجازه)

میرزائی - عرض کردم تنفس داده شود چون کمیسیونها باید تشکیل شود و آقایان تبادل افکار بکنند

نایب رئیس - آقای دادگر (اجازه)

دادگر - الان مقارن ظهر است و قاعدتاً بمجلس مقارن ظهرا بعد از ظهر ختم می شود . حالاً تنفس داده شود بنظر بنده عملی نیست لهذا عقیده ام این است که یادوام بدهم جلسه را با ختم کنیم

نایب رئیس - رأی میگیریم به پیشنهاد آقای میرزائی آقایانی که با چند دقیقه تنفس موافقت قیام فرمایند (معمودی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب شد پیشنهاد

آقای آقا میرزا شهاب بشرح ذیل قرائت شد .

بنده پیشنهاد می کنم لایحه راجع بواگذاری چهارصد ذرع زمین جنب خندق کرمان جزو دستور شود

نایب رئیس - آقای میرزا شهاب (اجازه)

آقای میرزا شهاب - یک دکانی از قدیم روی یک قسمت از اراضی که در جنب خندق کرمان بوده ساخته شده و مال یک شخص است که در آنجا تمام مدت ارمش مشغول خدمات توپه بوده است در موقع مطرح شدن لایحه اگر محتاج شد بنده خدمات او را خواهم گفتم

حالا این دکان کین محل اختلاف است ما بین او و مالیه و حالیه که دولت این پیشنهاد را کرده و کمیسیون هم قبول کرده است چون مختصر است و نه آن کره زیادی هم لازم ندارد لهذا بنده پیشنهاد کردم جزو دستور شود .

نایب رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - بنده اساساً با پیشنهاد آقا مخالفتی ندارم که در قسمت دوم جزء دستور قرار داده شود ولی مسئله قرضه های فلاحی هم یکی از مسائل مهمی است که باید بمجلس شورای ملی خبای به آن علاقه مند باشد دولت

منتظر است که تکلیفش را با بازار همین و اشخاصی که بدبخت هستند معین کند

بنابر این بنده معتقدم که این مسئله مقدم باشد
نایب رئیس - رأی میگیریم بییشنهاد آقای آقا میرزا شهاب آقایی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)
نایب رئیس - تصویب شد - لایحه اش حاضر نیست يك قدری تأمل فرمائید تا حاضر شود
 (پس از چند ثانیه لایحه مزبور حاضر شد)

نایب رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بماده واحده که آقای میرزا شهاب پیشنهاد کردند قرائت می شود
 (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است چهارصد گز مربع اراضی جنب خندق شهر کرمان را که حاج علی اکبر (مروج الصنائع) در روی آن دکا کین ساخته است برای تشویق بایشان واگذار نماید

نایب رئیس - آقای کازرونی **کازرونی** - بعد از يك مخالف عرض می کنم

نایب رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - موافقم
نایب رئیس - آقای ضیاء ضیاء - موافقم
نایب رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - موافقم
نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده با آن کلمه هروج الصنائع مخالفم
نایب رئیس - آن کلمه در بین الهالین نوشته شده مخالفی نیست؟
 (گفته شد خیر)

نایب رئیس - رأی میگیریم بماده واحده باورقه آقاییان موافقین ورقه سفید و الاورقه کبود خواهند داد

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده و نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)
 وره سفید علامت قبول ۷۴
 آقاییان حسین خان بیرنیا • میرزا حسن خان بیرنیا • دیوانبگی •

مصر انقلاب • آقا شیخ هادی یزدی • آقا رضا مهدوی • حاج میرزا اسدالله خان کردستانی
 میرزا حبیب الله خان شادلو • فتح الله میرزا محمد هاشم میرزا • میرزا محمود خان وحید - حاج میرزا عبدالوهاب -

محمد خان معظمی - ارباب کیخسرو • لطف الله خان لبقوانی • میرزا جوادخان • سیف الله خان یاسائی • آقا سید علاءالدین • میرزا حسینخان دادگر • سلیمان میرزا • دست غیب • دکتر امیر خان اعلم • حاج میرزا هلی رضا • آقا شیخ عبدالرحمن • محمدولی خان اسدی - شریعت زاده - میرزا عبداللہ خان -

دکتر حسین خان بهرامی
 صدرائی • کازرونی • اخگر • میرزا

عبدالحسین صد زاهدی • اسمعیل خانان - قشقائی • انوتی • میرزا شهاب • ناصر ندامانی
 آقا شیخ جلال • دولت آبادی • محمدولی - میرزا • دکتر محمد خان • صدق • میرزا یوسف خان عدل - طباطبائی دیبا • دکتر ضیائی • هایم • آقا سید کاظم یزدی • علائی تقی زاده •

عراقی • انشار میرزا رضاخان حکمت زعب • میرزا اسمعیل خان اصائلو • حائری زاده • میرزا صادق خان اکبر • آقا شیخ فرج الله • سید یعقوب • آقا سید محیی الدین • تدین • اکبر میرزا • آقا سید مصطفی - بهبهانی •

نجات • میرزا سید حسن کاشانی • آقا سید ابراهیم ضیاء • یحیی خان زنگنه • میرزائی • کی استوان • آقا سید ابولفتح • میرزا علی خان خطیبی • جبب الله خان کمالوند حاج سید محمد سلطانی • سلطان ابراهیم خان افخمی •

نایب رئیس - عده حضار ۸۴ با کثرت ۷۴ رأی تصویب •

معاون وزارت عدایه - دو فقره لایحه است یکی راجع باصلاح نانون استخدام قضاة و یکی راجع ببقیه قانون جزا که تقدیم مجلس شورای ملی می کنم •

نایب رئیس - بکمیسیون عدلیه ارجاع می شود •

لایحه اعطای قرضه های فلاحتی مطرح است ندامش قرائت شود •
 آقا سید یعقوب - همه داریم •
 حائری زاده - بنده در دستور عرض دارم •

نایب رئیس - فرمائید •
 حائری زاده - کمیسیونهای معمولی باید انتخاب شود و هنوز هم تصمیمی گرفته نشده است؟ بنده استدعا می کنم جلسه را ختم فرمائید که تکلیف کمیسیونها تأمین بشود چون لوایح در کمیسیونها معطل مانده و از جمله لایحه معیزی است که ناقص مانده و باید تکلیفش معین شود

لهذا بنده تقضا می کنم مجلس را ختم کنیم تا کمیسیونهای معمولی انتخاب شوند بعد این مسئله را شروع کنیم •
نایب رئیس - آقای افسر • (اجازه)

افسر - بنده عقیده دارم که شور در کلیات این لایحه بشود اگر محتاج بکمیسیون شد آنوقت کمیسیونها را انتخاب می کنیم زیرا این مسئله مهمی است و اگر بنا باشد چهارماه دیگر این مسئله تمام شود دیگر درد کسی نمیخورد اینست که بنده معتقدم که افلا شور در کلیاتش بشود •

نایب رئیس - رأی میگیریم بختم جلسه آقاییان که تصویب می کنند قیام فرمایند • (اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد • جلسه آتیه روز پنجشنبه سه ساعت ونیم قبل از ظهر

دستور اگر آقاییان موافقت فرمایند در درجه اول نانون تفریح بودجه مجلس باشد از بابت سه سیصد و دو است و مدتی است بتأخیر افتاده و در درجه دوم هم همین لایحه قرضه های فلاحتی کمیسیونها هم در ضمن انتخاب می شوند •

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی
 سید محمد تدین
 منشی علی خطیبی
 منشی م • شهاب

جلسه ۲۱۰
 صورت مشروح مجلس عصر پنجشنبه هفتم آبان ماه هزار و سیصد و چهار مطابق یازدهم ربیع الثانی ۱۳۴۴

مجلس مقارن غروب بریاست آقای تدین **نایب رئیس** تشکیل گردید • (صورت مجلس سه شنبه پنجم آبان را آقای آقا میرزا شهاب قرائت نمودند)

نایب رئیس - آقای اخگر • (اجازه)
 اخگر - بنده راجع بدستور عرض دارم
نایب رئیس - آقای یاسائی (اجازه)
 یاسائی - بنده قبل از دستور عرض دارم •

نایب رئیس - آقای وحیدی (اجازه)
 وحیدی - بنده هم قبل از دستور عرض دارم •

نایب رئیس - آقای دامغانی (اجازه)
 دامغانی - بنده هم قبل از دستور عرض دارم •

نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب • (اجازه)
 آقا سید یعقوب - بنده در صورت مجلس نمی توانم صحبت کنم زیرا گمان نمی کنم اکثریت باشد • اگر اجازه می فرمائید عرایضم را عرض کنم •
نایب رئیس - آقای نجات • (اجازه)
 نجات - بنده هم قبل از دستور عرض دارم • ولی فعلا راجع بعورت مجلس عرض دارم که اگر اجازه میفرمائید عرض کنم •

نایب رئیس - فرمائید •
 نجات - در جلسه گذشته راجع بتخلفی که در بعضی مواد نظامنامه از طرف کمیسیون عرایض بعمل آمده بود بنده اظهاراتی کردم در صورت مجلس نوشته نشده است •

نایب رئیس - در صورت مشروح نوشته شده است • آقای ملک • (اجازه)